

Valtuustoaloite Lestijoen kaupungin muodostaminen

Kaupunginhallitus 07.10.2025 § 160
90/00.01.00/2025

Valmistelija: talous- ja hallintojohtaja Leena Sämpi

Valtuutettu Ari Tiittanen sekä 10 muuta valtuutettua jättivät kaupunginvaltuuston kokouksessa 14.4.2025 oheismateriaalina olevan valtuustoaloitteen, jossa esitetään, että Kannuksen kaupunki aloittaisi viipymättä tunnustelut neuvotteluiden aloittamiseksi, joiden tavoitteena on muodostaa Lestijoen kaupunki. Lestijoen kaupunki muodostettaisiin yhdistämällä Kannuksen kaupunkiin Lestijärven ja Toholammin kunnat sekä entisen Himangan kunnan alue.

Hallintosäännön 110 §:n mukaan kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen valtuustoryhmällä ja valtuutetulla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kaupungin toimintaa ja hallintoa koskevissa asioissa. Aloite annetaan puheenjohtajalle. Aloite on sitä enempää käsittelemättä lähetettävä kaupunginhallituksen valmisteltavaksi. Valtuusto voi päättää, että aloitteessa tarkoitettun asian valmistelusta käydään lähetekeskustelu.

Kuntarakennelaki säätelee kuntien yhdistymistä. Kuntien yhdistymisellä tarkoitetaan kuntajaon muuttamista, jossa:

- 1) yksi tai useampi kunta lakkaa ja yhdistyy olemassa olevaan kuntaan,
- 2) kunnat lakkaavat ja ne yhdistetään perustamalla uusi kunta, tai
- 3) kunnan alue jaetaan kahden tai useamman kunnan kesken siten, että jaettava kunta lakkaa.

Kuntajakoa voidaan muuttaa, jos muutos edistää laissa tarkoitettuja kuntajaon kehittämisen tavoitteita sekä parantaa:

- 1) kunnan toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä vastata palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta tai muuten edistää kunnan toimintakykyä,
- 2) alueen asukkaiden palveluja tai elinolosuhteita,
- 3) alueen elinkeinojen toimintamahdollisuuksia,
- 4) alueen yhdyskuntarakenteen toimivuutta.

Lain 2 luku säätelee kuntien yhdistymisen vireillepanoa ja valmistelua.

5 § Yhdistymisen vireillepano

Esityksen kuntien yhdistymisestä tekevät muutoksen kohteena olevien kuntien valtuustot yhdessä. Kuntien tekemä esitys on toimitettava ministeriölle.

6-7 § Yhdistymisesityksen sisältö ja valmistelu

Kuntien esityksessä on perusteltava kuntajaon muuttamisen tarve ja selvitettävä, miten säädetty kuntajaon muuttamisen edellytykset täyttyvät. Esitykseen on liitettävä kuntien valtuustojen yhtäpitävät päätökset kuntien yhdistymisesityksestä niihin liittyvine asiakirjoineen sekä yhdistymissopimus. Esityksestä tai siihen liitetystä asiakirjoista on ilmentävä, millä tavoin kunnan asukkaille ja muille, jotka katsovat asian koskevan itseään, on varattu mahdollisuus vaikuttaa ja tulla kuulluksi esityksen valmistelussa. Kunnan alueen jakamista koskevaan esitykseen on liitettävä kiinteistörekisterin pitäjän ja Digi- ja väestötietoviraston lausunto. Kiinteistörekisterin pitäjän lausuntoon on liitettävä luettelo kuhunkin kuntaan siirrettävistä kiinteistörekisterin rekisteriyksiköistä ja niiden osista sekä tarpeen mukaan ehdotus kuntien välisen rajan sijainniksi. Digi- ja väestötietoviraston lausunnosta on käytävä ilmi kuhunkin kuntaan siirrettävien alueiden asukasmäärä ja kielisuhteet.

Yhdistymisesityksen valmistelussa kunkin kunnan velvollisuudesta huolehtia kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista säädetään kuntalaissa ja vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta henkilöille, joiden elinympäristöön, työnteekoon tai muihin oloihin kuntien yhdistymisellä voi olla huomattava vaikutus, säädetään hallintolaissa.

Kunnanhallituksen on lisäksi varattava kunnan asukkaille ja muille, jotka katsovat asian koskevan itseään, tilaisuus tehdä huomautus ehdotuksesta kuntien yhdistymisesitykseksi. Huomautus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun huomautusten tekemistä koskeva kuulutus on kunnassa julkaistu siten kuin kunnalliset ilmoitukset julkaistaan. Kunnanhallitus antaa huomautuksista lausunnon ja tekee kuntien yhdistymisestä ehdotuksen valtuustolle.

Yhdistymisesityksen valmistelu toteutetaan yhteistoiminnassa henkilöstön edustajien kanssa siten kuin työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoimintalaissa säädetään.

8 § Yhdistymissopimus

Kunnat tekevät kuntien yhdistymisestä yhdistymissopimuksen, jossa on sovittava ainakin:

- 1) kuntajaon muuttamisen toteuttamistavasta ja ajankohdasta,
- 2) uuden kunnan hallinnon järjestämisen periaatteista,
- 3) uuden kunnan nimestä,

- 4) yhdistymishallituksen jäsenten ja varajäsenten määrästä, paikkojen jakautumisesta yhdistyvien kuntien kesken sekä niiden alueella valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien kesken,
- 5) yhdistymishallituksen toimivallasta,
- 6) yhdistymishallituksen yhteistyöstä yhdistyvien kuntien viranomaisten kanssa ennen kuin valtioneuvosto on päättänyt kuntien yhdistymisestä,
- 7) yhdistyvien kuntien kunnanjohtajien asemasta uudessa kunnassa,
- 8) yhdistyvien kuntien palvelujärjestelmien yhteensovittamisen ja lähipalvelujen järjestämisen periaatteista,
- 9) uuden kunnan taloudenhoidon yleisistä periaatteista,
- 10) asukkaiden vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksien sekä lähidemokratian toteuttamisen keinoista uudessa kunnassa,
- 11) periaatteista, joiden mukaan yhdistymisavustus käytetään.

Lain 5 luku säätelee Kuntajaon muuttamisesta päättämistä. Valtioneuvosto päättää kuntien yhdistymisestä yhdistyvien kuntien valtuustojen yhteisestä esityksestä.

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus merkitsee aloitteen tiedoksi ja päättää mahdollisista jatkotoimenpiteistä.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti että kutsutaan Toholammin ja Lestijärven kunnanhallitukset ja johtavat viranhaltijat yhteiseen keskustelutilaisuuteen koskien yhteistyön kehittämistä Lestijokilaakson kuntien kesken.